

«Τον ξένο και τον εχθρό τον είδαμε στον καθρέπτη»

«τον ξένο και τον εχθρό τον είδαμε στον καθρέπτη»

(Γιώργου Σεφέρη, Δ' Αργοναύτες)

Του Χρόνη Βάρσου Φιλολόγου-Ιστορικού Ερευνητή

Η διαρκώς αυξανόμενη (ιδίως μετά το πραξικόπημα του Ιουλίου 2016) επιθετικότητα της Τουρκίας, η ευθεία σύγκρουσή της μέσα στο 2020 σχεδόν με όλους τους μεγάλους ή μικρούς γεωπολιτικούς δρώντες στην περιοχή (Σ. Αραβία, Η.Α.Ε, Αίγυπτο, Ισραήλ, Γαλλία, Αρμενία, μη εξαιρουμένης της Συρίας), η ισλαμο-οθωμανική ατζέντα που προτάσσει και η ποικιλόμορφη διείσδυσή της στη Μ. Ανατολή, τη βόρεια αλλά και υπο-Σαχάρια Αφρική, κινητοποίησε μια σειρά χωρών (ιδίως την

Αίγυπτο και τη Γαλλία) που με διαφορετικά συμφέροντα και κίνητρα νιώθουν να απειλούνται σοβαρά από το καθεστώς Ερντογάν.

Η τουρκική δραστηριότητα χαρακτηρίζεται από μια άνευ προηγουμένου υπερ-επέκταση και μια ασύλληπτη ενεργητικότητα, που στοχεύει απροκάλυπτα στην αναβίωση της παλιάς οθωμανικής αυτοκρατορίας και του χαλιφάτου μετατρέποντας την Τουρκία στο κέντρο του παγκόσμιου Ισλάμ, όπως εκδηλώνεται με:

α) την ανοιχτή εισβολή και κατοχή εδαφών (πέραν της βόρειας Κύπρου) στη βόρεια Συρία και το βόρειο Ιράκ και τη συστηματική στρατιωτική παρέμβαση στο Λιβυκό εμφύλιο με μαζική μεταφορά στρατιωτικού υλικού και τζιχαντιστών από τη Συρία (σχεδόν 17.000) στη δυτική Λιβύη για ενίσχυση της κυβέρνησης Σάραζ με βοήθεια και χρηματοδότηση του Κατάρ με απώτερο στόχο τον έλεγχο όλης της χώρας και του πετρελαϊκού της πλούτου

β) τη δημιουργία σειράς τουρκικών βάσεων σε Αλβανία (Αυλώνας), δυτική Λιβύη (Μισράτα και Αλ Βατίγια), Κατάρ, Σομαλία, Σουδάν (νήσος Σουακίν στην Ερυθρά θάλασσα), κατεχόμενη βόρεια Κύπρο, βόρεια Συρία, βόρειο Ιράκ και Αζερμπαϊτζάν (πρόσφατη παρέμβαση εναντίον της Αρμενίας) και την πρόθεσή της για μια ακόμη βάση στο Ομάν

γ) την πολύμορφη διείσδυση μέσω των μουσουλμανικών πληθυσμών στα Βαλκάνια (Αλβανία, Κόσσοβο, Βοσνία), στη μουσουλμανική ινδική υπο-ήπειρο και Άπω Ανατολή (Πακιστάν, Μαλαισία, Ινδονησία), στην τουρκόφωνη Κεντρική Ασία, στην αραβική βόρεια Αφρική (Αλγερία, Τυνησία) στη μουσουλμανική γαλλόφωνη Μαύρη Αφρική (στρατιωτική συμφωνία με τον Νίγηρα), την πρόσφατη προσέλευση στον άξονα Τουρκίας-Ιράν-Κατάρ και της Αιθιοπίας (αυξανόμενη ένταση με την Αίγυπτο λόγω του φράγματος στον Νείλο)

δ) την πολλαπλή στήριξη των Αδελφών Μουσουλμάνων σε όλη την ευρύτερα Μ. Ανατολή (Ιορδανία, Κατάρ, Λίβανο, Παλαιστίνη, Αίγυπτο, με τη συστηματική υπονόμευση του καθεστώτος Σίσι στην Αίγυπτο), την προσέγγιση ισλαμικών ένοπλων ομάδων στη Σομαλία και το αφρικανικό Σάχελ, ακόμη και της Μπόκο Χαράμ στη Νιγηρία

ε) τη σταδιακή απομάκρυνση από τη Δύση και την ολοένα και μεγαλύτερη ταύτιση με τον ευρασιατικό άξονα Ρωσίας-Κίνας-Ιράν, σε συνδυασμό με τα γιγαντιαία εξοπλιστικά προγράμματα (ιδίως στο ναυτικό και τα UAV) που έχουν εκπονήσει και υλοποιούν οι τουρκικές ένοπλες δυνάμεις εδώ και χρόνια με στόχο την στρατιωτική αυτάρκεια και την υπεροπλία, αλλά και τις πυρηνικές της φιλοδοξίες (παραγγελία ρωσικού πυρηνικού αντιδραστήρα και στενή συνεργασία με το πυρηνικό Πακιστάν).

Όλα αυτά έχουν καταστήσει τα νεο-οθωμανικά οράματα απολύτως επικίνδυνα, δεδομένης και της κραυγαλέας αμερικανικής απουσίας, ιδίως από την περιοχή της ανατολικής Μεσογείου (τουλάχιστον μέχρι τις αρχές του 2021).

Απέναντι σ' αυτή την πρωτόγνωρα επικίνδυνη κατάσταση όπως διαμορφώνεται για πρώτη φορά μετά το 1955 και την εκ νέου αναζωπύρωση της τουρκικής επιθετικότητας, ο ελληνισμός (Ελλάδα και Κύπρος), δεν υφίσταται απλώς μια ευθεία αμφισβήτηση της εθνικής του κυριαρχίας αλλά της ίδιας της ύπαρξής του ως γεωπολιτικής οντότητας καθώς συμπληρώνεται ένας σχεδόν 1000ετής κύκλος αντιπαράθεσης, αρχής γενομένης από το 1067 με τις πρώτες επιδρομές των Σελτζούκων στη βυζαντινή Μ. Ασία.

Οι τουρκικές προκλήσεις δεν έχουν όρια πλέον. Συνεχείς παραβιάσεις, υπερπτήσεις, casus belli για τα 12 ν.μ., ποικίλες προκλήσεις, μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τζαμί, μειονοτικά ζητήματα που εγείρονται. Αμφισβητούνται τα θαλάσσια σύνορά μας, ο εναέριος χώρος, το καθεστώς των νησιών

του Αιγαίου, η ελληνο-κυπριακή ΑΟΖ και η υφαλοκρηπίδα, ακόμη και η συνθήκη της Λωζάννης (!)

Είναι ευρύτατα διαδεδομένη η εντύπωση στις ελληνικές πολιτικές ελίτ ότι ο δρόμος της διπλωματίας με παράλληλη κινητοποίηση των «συμμάχων» μας (συνχνά φανταστικών) σε ΝΑΤΟ και ΕΕ σε συνδυασμό με τη διαρκή επίκληση του διεθνούς δικαίου είναι ικανά για να αποτρέψουν την ισλαμο-φασιστική Τουρκία του Ερντογάν με τα υπερφίαλα σχέδια και τα μαξιμαλιστικά οράματα αναβίωσης μιας νέας οθωμανικής αυτοκρατορίας στην ανατολική Μεσόγειο.

Στα πλαίσια της λογική αυτής – τουλάχιστον από το 1996 και μετά – υποβαθμίστηκε συστηματικά η στρατιωτική παράμετρος ως στοιχείο αποτροπής και για πολλούς θεωρήθηκε ότι η ύπαρξη ικανών ένοπλων δυνάμεων είναι μια υπόθεση που για τη δική μας περίπτωση θα συνεχίζει να υπάρχει και να λειτουργεί αποτρεπτικά στο διηνεκές χωρίς ιδιαίτερη προσπάθεια και κόστος.

Η παρατεταμένη κρίση από τον Μάρτιο (με την εργαλειοποίηση από την Άγκυρα του μεταναστευτικού/προσφυγικού στον Έβρο) μέχρι σήμερα (με τις συνεχείς παράνομες NAVTEX μέσα στην ελληνο-κυπριακή ΑΟΖ από τον Ιούλιο και μετά) στην περιοχή μεταξύ Κρήτης-Κύπρου, κατέδειξε για άλλη μια φορά ως πεδίο αντιπαράθεσης το ενιαίο του αμυντικού χώρου Έβρος-νησιά-Κύπρος, όπως φυσικά το αντιμετωπίζει η Τουρκία και όπως ασφαλώς δεν αντιλαμβάνονται οι ελληνικές πολιτικές ηγεσίες.

Οι δηλώσεις όμως του Α/ΓΕΕΘΑ Κ. Φλώρου ότι κάθε θερμή πρόκληση δεν θα αντιμετωπιστεί ως μια σημειακή κρίση πλέον, οριοθετούν σαφώς το εκτεταμένο θέατρο επιχειρήσεων που διαμορφώνεται και καθιστά αναγκαία την επανενεργοποίηση του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου Αθηνών-Λευκωσίας και τον επανασχεδιασμό της άμυνάς μας σε άλλη εντελώς βάση.

Η ελληνική διπλωματία μετά από μια απουσία δεκαετιών από τον ευρύτερο χώρο δείχνει να συνέρχεται και να παίρνει πρωτοβουλίες (με ποικίλο κόστος φυσικά λόγω της επιστεφύδουσας στάσης μας) που συνοψίζονται στην υπογραφή ΑΟΖ με την Ιταλία και την Αίγυπτο αλλά και την επέκταση των χωρικών μας υδάτων στα 12 ΝΜ, τουλάχιστον στα δυτικά παράλια της ηπειρωτικής Ελλάδος.

Το ότι οι διπλωματικές πρωτοβουλίες απαιτούν ισχυρή αποτρεπτική ικανότητα είναι διαχρονικά πασιδηλο. Όταν οι δυτικοί προειδοποίησαν το 1944 τον Στάλιν για την αντίδραση του Βατικανού στο θέμα της Πολωνίας εκείνος σκωπτικά ρώτησε: «πόσες μεραρχίες έχει ο Πάπας;»

Είναι σαφές ότι η παρατεταμένη κρίση με την Τουρκία του Ερντογάν, παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει με το ανοιχτό κουρδικό ζήτημα, την εσωτερική κεμαλική αντιπολίτευση, την υποτίμηση της τουρκικής λίρας αλλά και τον πολιτικο-διπλωματικό-στρατιωτικό άξονα που έχει σχηματιστεί απέναντί του, θα συνεχιστεί και θα λαμβάνει όλο και πιο επικίνδυνη διάσταση.

Αν η Ελλάδα έχει σκοπό να μην αυτό-Φινλανδοποιηθεί, μεταβληθεί σε χώρα μειωμένης κυριαρχίας, ιδιότυπο τουρκικό προτεκτοράτο ή χειρότερα αυτό-εξαλειφθεί γεωπολιτικά ως ελληνισμός, πρέπει να υπερασπίσει την ανεξαρτησία της με κάθε κόστος (οικονομικό και ανθρώπινο).

Το ψευτο-δίλημμα «εξοπλισμοί ή υγεία, παιδεία και συντάξεις;» των περασμένων δεκαετιών μετατρέπεται στο αδυσώπητο υπαρξιακό ερώτημα του σήμερα: «αντίσταση ή υποταγή και εξαφάνιση;».

Επιβάλλεται να γίνει κατανοητό ότι οι ελληνικές αμυντικές δαπάνες είναι το ¼ των αντίστοιχων τουρκικών πλέον και ότι μ' αυτό το άνοιγμα της ψαλίδας πολύ δύσκολα στην επόμενη 5ετία θα διατηρήσουμε την αποτρεπτική μας δυνατότητα, (παρά τις εξαιρετές ικανότητες και την ποιότητα των ελληνικών ένοπλων δυνάμεων όπως καταδεικνύεται καθημερινά τους τελευταίους μήνες).

Όπως μπορεί να παρατηρήσει εύκολα κανείς στους 2 πίνακες που παρατίθενται, η σχεδόν απόλυτη ισορροπία το 1974 ή τουλάχιστον μέχρι το 1987, έχει ανατραπεί άρδην και η σημερινή κατάσταση εγκυμονεί τεράστιους κινδύνους.

Αν με την υπεροπλία που διαθέταμε το 1974 απωλέσθη η μισή Κύπρος (λόγω προδοσίας) ή εισπράξαμε το 1996 την ταπείνωση των Ιμίων (λόγω τραγικών πολιτικών χειρισμών), αντιλαμβάνεται ακόμη και ο πλέον αδαής περί των στρατιωτικών ότι σήμερα βρισκόμαστε σε μια κατάσταση που μετά βίας συντηρούνται και είναι αξιόμαχα τα πράγματι σύγχρονα και ιδιαιτέρως φονικά οπλικά μας συστήματα χάρη στις άοκνες προσπάθειες του προσωπικού των ένοπλων δυνάμεων και ιδίως των πιλότων μας και των πληρωμάτων των πολεμικών μας σκαφών που σηκώνουν το βάρος της αναχαίτισης του τουρκικού επεκτατισμού.

Όμως με τις αμυντικές μας δαπάνες στο μισό μετά το 2010 αυτό δεν θα μπορεί για ευνόητους λόγους να συνεχίζεται επ' άπειρον. Η Ελλάδα και η Κύπρος είναι τα μόνα ευρωπαϊκά κράτη που απειλούνται τόσο απροκάλυπτα με εξαφάνιση και η θητεία των 9 μηνών δεν μας τιμά σε καμιά περίπτωση.

Η κρίση των μνημονίων από το 2010, η μετατροπή μας σε οικονομικό προτεκτοράτο, η διάλυση της πολεμικής και ναυπηγο-επισκευαστικής εγχώριας βιομηχανίας, η δαιμονοποίηση των εξοπλισμών λόγω της συσχέτισής τους με την απόλυτη διαφθορά και τις μίζες, η απουσία εδώ και μια δεκαετία οποιουδήποτε μεγάλου εξοπλιστικού προγράμματος σε συνδυασμό με τις κυρίαρχες πολιτικές του εφησυχασμού, των φοβικών συνδρόμων, της αβουλίας, του ενδοτισμού και του κατευνασμού, ιδίως όμως η εθνομηδενιστική αντίληψη που κατέστη κυρίαρχη σε μεγάλο κομμάτι του πολιτικού κόσμου, των ελίτ και – δυστυχώς – της ελληνικής νεολαίας, δεν επιτρέπουν μεγάλη αισιοδοξία.

Λύσεις για την άμυνα όμως υπάρχουν και μάλιστα σχετικά φθηνές, προηγμένες τεχνολογικά, λίαν αποτελεσματικές και πρωτότυπες, όπως εξαιρετικά έχει περιγράψει και ο καθηγητής κ. Κωνσταντίνος Γρίβας στο τελευταίο του βιβλίο «Η νέα στρατιωτική επανάσταση και η ελληνική αμυντική στρατηγική» (εκδόσεις Λιβάνη), αλλά απαιτούν εκτός από πολιτική βούληση και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό, μια ξεκάθαρη πρόταση στον ελληνικό λαό που περνάει μέσα από τη συναίνεσή του να συμβάλλει με κάθε κόστος στην προάσπιση της ανεξαρτησίας του και την ενίσχυση ιδίως του ναυτικού και της αεροπορίας μας.

Η επιλογή μας καθώς συμπληρώνονται τα 200 χρόνια από την επέτειο της εθνικής παλιγγενεσίας του 1821 δεν πρέπει να είναι άλλη από την αυτονόητη εδώ και 2.500 χρόνια. Οι Αθηναίοι που ανακάλυψαν τη μεγάλη φλέβα ασημιού στα μεταλλεία του Λαυρίου το 483 π.Χ υπερψήφισαν ορθώς την πρόταση του Θεμιστοκλή για ναυτικούς εξοπλισμούς, ακολούθησαν δηλαδή τη δύσκολη επιλογή από την απλή του διαμοιρασμού του πλούτου με τη μορφή επιδομάτων στον αθηναϊκό λαό.

Έσωσαν έτσι όχι μόνο τους εαυτούς τους αλλά και τον ελληνισμό κατά την περσική εισβολή 3 χρόνια μετά. Το ίδιο έγινε και με τους πολλαπλούς εράνους το 1821 για την αγορά πολεμικού υλικού και τη χρηματοδότηση του επαναστατικού στόλου, καθώς και την περίοδο 1910-1912 πριν τους νικηφόρους Βαλκανικούς πολέμους.

Ας αποφασίσουμε λοιπόν ως κοινωνία και έθνος τι είδους μέλλον θέλουμε για εμάς και τις μελλοντικές γενιές, σεβόμενοι το ιστορικό παρελθόν μας και την αντιστασιακή μας παράδοση, ενθυμούμενοι πάντα τα λόγια του ποιητή:

«Όσοι το χάλκεον χέρι
βαρύ του φόβου αισθάνονται,
ζυγόν δουλείας, ας έχωσι·
θέλει αρετήν και τόλμην
η ελευθερία»

Ανδρέα Κάλβου «Ωδή Τετάρτη. Εις Σάμον»

Neue Seite 2

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Military expenditure by country, in millions of US \$ at current prices and exchange rates, 1949-2019

ΕΤΟΣ	ΕΛΛΑΣ (ποσά σε εκατ USD)	ΤΟΥΡΚΙΑ (ποσά σε εκατ USD)	ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΜΥΝΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΤΟΥΡΚΙΚΩΝ	ΣΧΟΛΙΑ
1949	325	198	164,27%	Είσοδος των 2 χωρών στο NATO
1955	123	383	32,09%	Έναρξη του αγώνα της ΕΟΚΑ στην Κύπρο / Τα Σεπτεμβριανά στην Κων/πολη
1964	188	381	49,41%	Αποστολή της ελληνικής μεραρχίας στην Κύπρο
1967	313	508	61,57%	Αποχώρηση της ελληνικής μεραρχίας από την Κύπρο
1974	1.050	1.137	92,37%	Τουρκική εισβολή

				στην Κύπρο
1976	1.560	2.535	61,54%	Κρίση με το «ΧΟΡΑ»
1981	2.578	2.815	91,60%	Είσοδος της Ελλάδος στην ΕΟΚ
1987	2.399	2.890	83,03%	Κρίση με το «ΣΙΣΜΙΚ»
1996	4.613	7.512	61,41%	Κρίση στα ΙΜΙΑ
2002	4.734	9.050	52,31%	Είσοδος της Ελλάδος στο ΕΥΡΩ
2010	8.164	17.650	46,25%	Έναρξη της οικονομικής κρίσης / είσοδος της Ελλάδος στο 1ο Μνημόνιο
2019	5.472	20.448	26,76%	

ΠΗΓΗ: STOCKHOLM INTERNATIONAL PEACE RESEARCH INSTITUTE © SIPRI 2020

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

nominal GDP/ΑΕΠ σε δις USD \$
ΕΤΟΣ
1964
1967
1974
1976
1981
1987

1996
2002
2010
2019

ΠΗΓΗ: <https://countryeconomy.com/gdp/greece><https://countryeconomy.com/gdp/turkey>

01.09.2020

Πηγή: cognoscoteam.gr